

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18822>

Özet

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği (CYTÖ), Kılınç ve Narin (2016) tarafından geliştirilmiş, ebeveynlerin çocuklarına yönelik sergiledikleri tutumları ölçmeyi amaçlayan kapsamlı bir psikometrik araçtır. Ölçek, ebeveynlik stillerini yansıtan dört ana boyut altında toplanmış toplam 65 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutlar **demokratik**, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü tutumları kapsamaktadır. Ölçek, ebeveynlerin tutumlarını sistematik bir şekilde değerlendirerek, çocuk gelişimi ve ebeveynlik araştırmalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

CYTÖ, 4'lü **Likert Ölçeği** formatında derecelendirilmiştir ve ebeveynlerin tutumlarının sıklığı veya şiddetini "Her zaman" (1) ile "Hiçbir zaman" (4) arasında belirtmelerine olanak tanır. Ölçeğin geliştirilmesi sırasında kapsamlı **geçerlik** ve **güvenirlilik** çalışmaları yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Yetiştirme, Ebeveyn Tutumları, Demokratik Ebeveynlik, Otoriter Ebeveynlik, Koruyucu Ebeveynlik, Aşırı Hoşgörülü Ebeveynlik, Ölçek Geliştirme, Psikometri.

Yazarlar

Kılınç, F. E., Narin, E.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye bağlamında ebeveynlerin çocuklarına karşı geliştirdikleri ve uyguladıkları farklı **çocuk yetiştirme tutumları**na güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu araç, ebeveynlik stillerinin çocukların psikososyal gelişimi üzerindeki etkilerini inceleyen akademik araştırmacılar ve ruh sağlığı uzmanları için tasarlanmıştır.

CYTÖ, özellikle teoride kabul görmüş dört temel ebeveynlik boyutunu (demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü) ölçerek, ebeveynlerin hangi tutum biçimlerine daha yatkın olduğunu nicel verilerle ortaya koymayı hedefler.

Yapı

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği, ebeveynlik literatüründe yaygın olarak kabul gören ve çocuk gelişiminde kritik rol oynayan dört temel tutum biçimini ölçmek üzere yapılandırılmıştır. Ölçek, çok boyutlu bir yapıyı temsil eden toplam 65 maddeden oluşmaktadır.

Demokratik Tutum: Ebeveynin sıcaklık, destek, açıklık ve makul sınırlar belirleme eğilimini ölçer (18 madde).

Otoriter Tutum: Ebeveynin katı kurallara bağlılık, koşulsuz itaat bekleme ve düşük duygusal sıcaklık sergileme eğilimini ölçer (15 madde).

Koruyucu Tutum: Ebeveynin çocuğun özerkliğini kısıtlayacak şekilde aşırı ilgi ve kollama gösterme eğilimini ölçer (16 madde).

Aşırı Hoşgörülü Tutum: Ebeveynin sınırsız özgürlük tanıma, düşük kural uygulama ve tutarsız disiplin sergileme eğilimini ölçer (16 madde).

Geçerlik

CYTÖ'nün **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin geliştirildiği 2016 tarihli araştırmada detaylandırılmıştır. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı dört farklı ebeveynlik tutumunu gerçekten ölçüp ölçmediğini incelemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılarak test edilmiştir.

Geliştiriciler, maddelerin teorik boyutlarla uyumunu ve ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlamak için gerekli istatistiksel prosedürleri uygulamışlardır. Ölçek, Türk kültürüne özgü ebeveynlik dinamiklerini yansıtacak şekilde yapılandırılmış ve geçerli bir ölçüm aracı olduğu rapor edilmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) aracılığıyla değerlendirilmiştir. Kılıç ve Narin (2016), ölçeğin genel olarak ve alt boyutlar bazında yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu belirtmişlerdir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı denek gruplarında tutarlı sonuçlar üretebildiğini göstermektedir, bu da ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanıma desteklemektedir.

Faktör Analizi

CYTÖ'nün yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda, ölçeğin toplam 65 maddenin dört ana faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Bu dört faktör, ölçeğin teorik çerçevesini oluşturan dört temel ebeveynlik tutumuna karşılık gelmektedir: demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü.

Faktör yapısı, ebeveynlik tutumlarının karmaşık doğasını yansıtmaktadır ve her bir faktör, ilgili tutum stiline karakteristik özelliklerini temsil eden maddelerden oluşmaktadır. Bu net faktör ayrımı, ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü olduğu desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 65 madde, 4 alt boyut, 4'lü Likert tipi derecelendirme.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Ebeveynler

Yaş Grubu: Çocuk sahibi olan yetişkinler

Kitle Detayları: Türkiye'de yaşayan ebeveynler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Stilleri, Psikometrik Araç, CYTÖ, Ölçme, **Likert Ölçeği**, Sosyal Bilimler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: N/A

İletişim E-posta Adresi: elifkilinc@gmail.com (Sorumlu Yazar: Elif Kılınç)

Yazın Adresi: N/A

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği, 2016 yılında bilimsel literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve potansiyel ücretlendirme bilgileri hakkında sorumlu yazar Elif Kılınç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle izin talep edilmelidir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: cocuk-yetistirme-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Kılınç, F. E. ve Narin, E. (2016). Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 199-222.

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek 65 maddeden ve 4 boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme 4'lü Liker (1= Her zaman - 4= Hiçbir zaman) şeklindedir. Aşağıda her boyuttan birer örnek madde sunulmuştur:

Demokratik (18 madde): Çocuğum korktuğz zaman, onu rahatlatışm.

Otoriter (15 madde): Çocuğum koyduğz tüm kurallara uymak zorundadır.

Koruyucu (16 madde): Çocuğumla birlikte yürürken hiçbir zaman elini bırakmam.

Aşırz Hoşgörölü (16 madde): Çocuğumun istediğı kadar televizyon seyretmesi için izin veririm.

ARABPSYCHOLOGY.COM